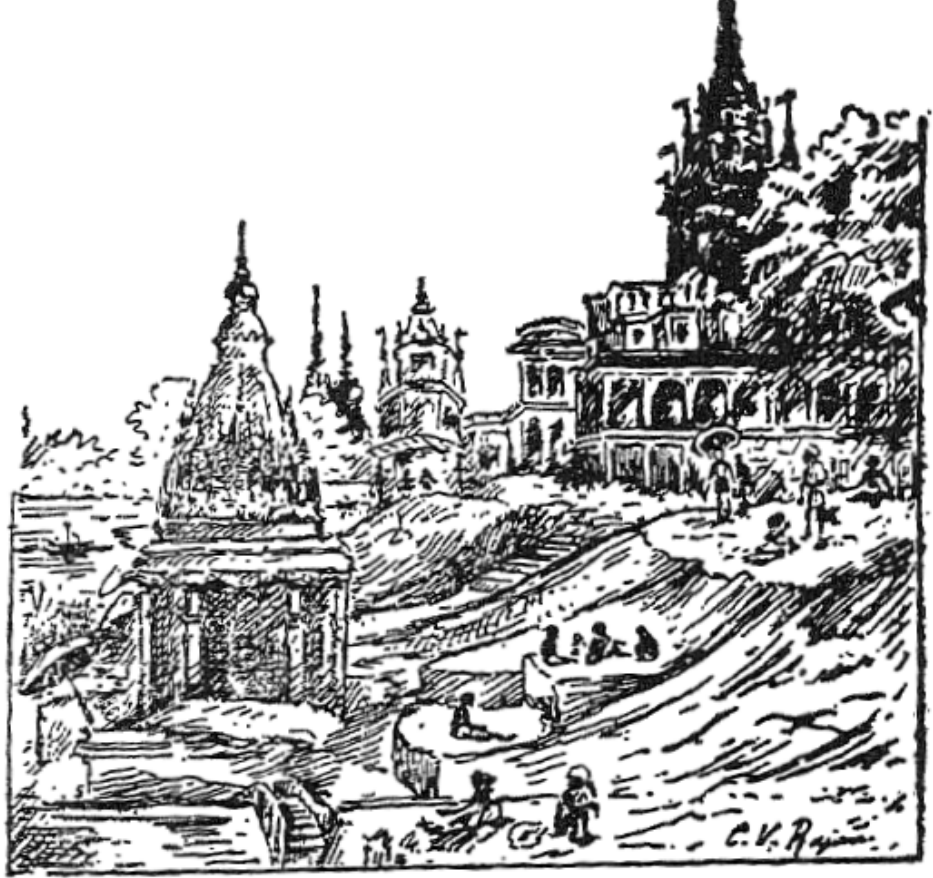

ЗАНЯТИЕ XXVII

Чтение и перевод текста на повторение грамматики и правил sandhi.

वाराणसीक्षेत्रम्

Часть I

सन्ति खलु भारतवर्षे तत्र तत्र बहूनि तीर्थक्षेत्राणि ।
तेषु-अयोध्या, मथुरा, माया, काशी, काञ्ची, अवन्तिका,
द्वारवतीत्येतानि प्रधानभूतानि । तत्रापि वाराणसी

पुराणेष्वतिशयेन वर्ण्यमानमनुत्तमं पुण्यक्षेत्रम् । सैव
काशीत्युच्यते । सैषा भारतवर्षस्य पूर्वोत्तरभागेऽवतिष्ठते;
यस्याः परिसरे पुण्यसलिला भागीरथी प्रवहति ॥

गङ्गायां स्नानेन तत्तीर्थपानेन वा जनाः पूतात्मानो मुक्तिं
प्राप्नुवन्तीति वेदाः पुराणानि चोद्धोषयन्ति ॥

उक्तं च 'भजगोविन्दे' श्रीशङ्करभगवत्पादैः –

भगवद्गीता किञ्चिदधीता गङ्गाजललवकणिका पीता ।
सकृदपि येन मुरारिसमर्चा क्रियते तस्य यमेन न चर्चा ॥

अतो भारतवर्षस्य सर्वेभ्यो दिग्भ्यः सर्वेभ्यो देशेभ्यश्च
स्त्रियः पुरुषा बाला वृद्धाश्च गङ्गास्नानार्थं काशीं गच्छन्ति ।
गत्वा च तत्र नद्यां स्नात्वा भगवन्तं श्रीज्योतिर्लिङ्गमूर्तिं
विश्वनाथं पश्यन्ति अर्चन्ति च ॥

गङ्गायास्तीरे निबद्धाः सुन्दराः सुविशालाश्च तीर्थशिलाः
सततं जनैराकीर्णा उपलभ्यन्ते । एकत्र वैष्णवाः, अन्यत्र
शैवाः, अपरत्र मतान्तरीयाश्च स्वस्वचिह्नानि धरन्तः

कुशहस्ताः पञ्चपात्रपाणयो जपन्तो ध्यायन्तश्च
तीर्थशिलामलर्वन्ति । अन्यत्र केचिदुद्धाहवः पादाग्रेण
तिष्ठन्त उद्यन्तं सूर्यमेकाग्रेण मनसा ध्यायन्ति । अपरे
केचन कृतप्राणायामाः पशुपतिं ध्यायन्ति । इत्थमेषा
वाराणसी सत्कर्मणामायतनं धर्माणामावासभूमिश्च दृश्यते ॥

Слова

<i>ayodhyā</i> f 'Ауд' (назв. города)	<i>bahu</i> 'многий'
<i>mathurā</i> f 'Матхура' (назв. города, который считается местом рождения Кришны)	<i>tīrthakṣetra</i> n 'тиртва, священное место для омовения'
<i>māyā</i> f 'Гая' (назв. города)	<i>tatrāpi</i> 'здесь же'
<i>dvaravatī</i> f 'Дварака' (назв. города)	<i>purāṇa</i> 'пурана' (название собрания мифов и легенд)
<i>avantikā</i> f 'Авантика' (назв. города соврем. Уджаин)	<i>atīśayena</i> adv. 'особенно, очень'
<i>kāñcī</i> f 'Канчи' (назв. древнего города на юге Индии)	<i>varṇ</i> 'живописать, рисовать'; <i>varṇya-</i> – осн. пассива
<i>vārāṇasī</i> f 'Варанаси' (назв. города и места паломничества)	<i>anuttama</i> 'превосходнейший, самый известный'
<i>kṣetra</i> n 'место'	<i>puṇyakṣetra</i> n 'священное место'
<i>khalu</i> 'ведь, именно'	<i>kāśī</i> f 'название города и места паломничества'
<i>bhāratavarṣa</i> m 'Индия (букв. 'страна бхаратов')	<i>parisara</i> m 'близость; окружение'
<i>tatra tatra</i> 'здесь и там, повсюду'	

<i>murāri</i> m эпитет Вишну	<i>nadī</i> f 'река'
<i>puṇyasalila</i> 'чистоструйный'	<i>snā</i> 'купаться; совершать обряд омовения'
<i>bhāgīrathī</i> f 'Бхагиратхи' (эпитет реки Ганга по имени царя, благодаря подвижничеству которого Ганг спустился с небес)	<i>viśvanātha</i> m эпитет Шивы (букв. 'Владыка мира')
<i>samarcā</i> f поклонение	<i>arc</i> - о.н.в. <i>ārca-</i> 'почитать, приветствовать'
<i>pravah</i> 'спешить; струить, катить'	<i>tīrthaśilā</i> f 'каменные ступени, ведущие к воде'
<i>nibandh</i> 'строить, сооружать'	<i>ākar</i> 'усыпать, покрывать'; pp. <i>ākirṇa</i>
<i>sundara</i> 'прекрасный'	<i>upalabh</i> 'находить'
<i>suviśāla</i> 'обширный, широкий'	<i>prāṇāyāma</i> m 'контроль дыхания'
<i>deśa</i> m 'страна, край, государство'	<i>raśupati</i> m 'господин скота' (эп. Шивы)
<i>gaṅgāsnānārtham</i> (<i>gāṅgā-snāna-artham</i>) 'для омовения в Ганге'	<i>āyatana</i> n 'место пребывания'

Часть II

वाराणस्येषा बहुभूमिकैरत्युच्छ्रितैर्मन्दिरैः संशोभते ।
विशेषतश्च नद्यास्तीरे सुप्रतिष्ठिता गृहपङ्क्तिः महतीं शोभां
बिभर्ति । नगरमिदं पुरा हाटकमयं बभूवेति श्रूयते । इदानीं
तु केवलं शिलामयं दृश्यते । गङ्गा च स्नानघट्टानामग्रतः

परः सहस्रैर्बाष्पप्रवहणैः महावौकाभिश्चाभिव्याप्ता विलसति ।
काशीनगरस्य सुषमा नदीगतं प्रवहणमारूढैर्निरीक्षणीया ॥

काशीक्षेत्रमिदं भारतीयविद्यायाः कुलभवनमिवाभाति ।
यतो ह्यत्र वेदाः पुराणानि शास्त्राणि च यथापुरमद्यत्वेऽपि
सश्रद्धमधीयन्ते हिन्दुमहाविश्वविद्यालये जनैः । पण्डित
श्रीमदन मोहन माळवीयमहाशयैः प्रतिष्ठापितः हिन्दु
महाविश्वविद्यालयः अत्र सुतरां चकास्ति । अत्रत्यं
विद्यापीठमधिरूढो जनः समस्तविद्यापारगत्वेन परिगण्यते ।
अत्र जनानां जीवितान्तिमक्षणे भगवान् विश्वनाथः कर्णे
तारकमन्त्रम् उपदिशति, येन ते मुक्तिभाजो भवन्ति इत्यहो
वाराणसीक्षेत्रमहिमा ॥

Слова

bahubhūmika

‘многоэтажный’

ucchri (ud-śri) ‘возводить,
сооружать’

atyucchrita ‘очень высокий
(о зданиях)’

mandira n ‘дворец; храм’

saṃśubh o.n.v. *saṃśobha-*

‘выглядеть красивым, быть
украшенным’

viśeṣatas adv. ‘особенно’

yathāpuram adv. ‘как
прежде’

pratiṣṭhā (*prati-sthā*) 'стоять,
возвышаться'

gṛhapañkti (*gṛha-pañkti*) f
'ряд построек'

mahatī f om mahant

śobhā f 'красота'

bhar о.н.в. *bibhar-* 'обладать,
иметь'

kevalam adv. 'лишь, только'

śilāmaya 'каменный'

kulabhavana n 'семейный
дом'

suṣamā f 'красота,
великолепие'

nirīkṣ 'видеть, рассматривать'

kāśīnagara m, n 'город Каши'

nagar m, n 'город'

purā adv. 'в старые времена,
когда-то'

hāṭakamaya 'золотой'

bhū 'быть'

idānīm adv. 'в настоящее
время, теперь'